

Halbjährig, poluletni.

„ Aufkündigung, poluletna odpoved, (na pol leta).

Halbschwester, polusestra.

Halten Rede, govoriti.

„ genehm, odobriti, odobravati.

Haltung drohende, pretenje, žuganje.

Hand zu eigener zustellen, komu samemu izročiti.

„ zu Gerichtshanden, pri sodnji.

Hand anlegen, lotiti se koga.

Handgeld, ara (denar na roko dobiti).

Handgelöbnis, obljuba v roko (v roko seči, v roko udariti).

Handhabung der Gesetze, uporaba zakonov.

„ pfand, zastava, (premakljivega blaga).

„ schreiben, ročno pismo.

„ schrift, rokopis.

„ werk, rokodelstvo.

„ werker, rokodelec.

„ werksordnung, rokodelski zakon (red).

Handel, trgovina, (kupčija).

„ gross, trgovina na debelo.

„ klein, trgovina na drobno.

(Dalje prihodnjič.)

Sodelovanje občinskih uradov pri zvrševanju gozdnega zakona.

(Dalje.)

Kako naj se odkazovanje in pridobivanje lesa vrši?

Odkazovanje lesa obstoji naj pri stoječih debelejših deblih v njihovem zaznamovanji z o d k a z o v a l n o sekiro, pri šibkejših deblih in drogih v natančnem označenji in primernem zaznamovanji onega, kar se sme posekati, pri kladji in dračji v odkazanju njegovem na mestu, in pri štorih in koreninah, kakor tudi pri drvih, ki se nabirajo, z zaznamovanjem kraja, kjer naj se les pridobiva. (§. 15. gozd. zak.).

Kjer varovanje. spodrasti zahteva, mora se pridobivanje lesa v jeseni ali po zimi vršiti, kadar sneg leži, in mora spravljane lesa takoj slediti posekanju. Drugače se pa sme les pridobivati tudi spomladi in poleti, samo da se mora potem najpozneje pred nastopom spomladi spraviti iz gozda.

Lesovje, dokler je sočnato ali ima še listje, mora se izvzemši porunklje in vejevje takoj, lesovje pa, ki se je posekalo po odpalem listju, mora se vsaj do novega listja popolnoma ali vsaj v rajdah olušiti, preklati in obsekati.

Pri posekavanji v to namenjenih dreves ne smejo se puščati štori previsoki. Vsako poškodovanje sosednih dreves ali mladega lesovja mora se opuščati pri sekanji in spravljanji. Isto velja pri pridobivanji in spravljanji stelje, katera se mora najkasneje tri mesece potem, ko se je pograbila, spraviti iz gozda.

Na te določbe naj se opravičenci pri odkazovanji lesa in stelje opozorujejo. (§. 16 gozd. zak.).

7. Prepoved.

Kdaj in na kojega prošnjo ali posredovanje se sme s prepovedjo postopati?

Ako varstvo osob, državnega ali zasobnega imetja nujno zahteva posebno ravnanje z gozdi kot zaščitom proti plazom, utrganju skal, usipanju peska itd. sme se prepoved uvesti po državi.

Prepoved obstoji iz natančnega ukaza in kolikor mogočega zagotovljenja o potrebnem posebnem ravnanji z gozdom. Kolikor se odškodnine vsled takih naredb zahtevajo, postopa naj se ž njimi po obstoječih zakonih.

Osobe, kojim se je zaupalo gospodarenje z gozdi, katere je zadela prepoved, se glede svoje službe s prisego zavežejo ter so za izvršitev posebnega ravnanja odgovorni. (§. 19. gozd. zak.).

Prepoved po političnem uradu se izreče na prošnjo srenje, sicer pri tem udeležениh osob in na objavo javnega uradnika, potem na podlagi posebne komisijonelne poizvedbe.

K komisijonelni poizvedbi pokličejo naj, se predstojniki srenj, vse udeležene stranke kakor tudi potrebni zvedenci.

Gozdne služnosti naj v gozdih, katere je zadela prepoved, izostanejo po potrebi popolnoma.

Kakor se gozdi prepovedo, tako se smejo tudi te prepovedi držaje se jednakega postopanja, kakor pri prepovedi, zopet oprostiti. (§. 20. gozd. zak.)

8. Razdelitev gozda.

Kake zakonite določbe so za to?

Občinski gozdi se po navadi ne smejo deliti. Ako bi pa v posebnih slučajih njihova razdelitev nujna potreba, ali ko bi v poseben prid bila, ki bi splošni skrbi za vzdrževanje gozdov ne nasprotovala, sme se v vsakem takem slučaju pri političnem uradu za dovoljenje prositi, in se sme to dovoljenje podeliti po deželni oblasti.

Glede drugih razdelitev gozdov razsojajo zakoni o razdelitvi in sestavi zemljišč.

Kojih nalog je nadzorovanje o gospodarstvu gozdov in kake naredbe so posebno še v tem obziru?

Politični uradi morajo gospodarenje gozdov v svojem okraji nadzorovati. Kot tehnični organi pomagajo jim pri tem gozdni komisarji in na Tirolskem poleg teh tudi gozdni pristavi.

Da se glede gospodarenja gozdov in lesov predpisane določbe v vsakem obziru natanjko spolnujejo, nastavljajo naj gospodarji dovolj velikih gozdov zvedene gospodarstvene nadzornike, kateri so se po vladi kot za to sposobni priznali. (§§. 22. in 23. gozd. zak.)

B. Spravljanje gozdnih pridelkov.

Na katere zakonite določbe morajo srenjska predstojništva glede spravljanja gozdnih pridelkov posebno paziti?

Vsi gozdni pridelki naj se po stalnih ali drugače v to odmenjenih potih ali plazih, katere naj gozdni gospodar odkaže, iz

gozdov spravljajo. Gozdni gospodar sme zahtevati, da se lesovje pred spravljanjem iz gozdov po njem ali po njegovem gozdnem osobji markira, in da si opravičenci o pridelkih, kateri se jim imajo izročiti, nakaznice napraviti dajo, katere se morajo pri prejemu na zahtevanje pokazati, in da se po opravičencih njihov prejem potrdi.

Ako gozdni pridelki po pretečenem določenem času in daljnem obroku 14 dni še vedno v gozdu leže, sme gozdni gospodar ž njimi početi, kar hoče. (§. 17. gozd. zak.)

Gozdne pridelke, ki se drugače ne morejo ali pa vsaj le z neprimerno visokimi stroški iz gozda spraviti, mora vsakateri zemljiščini gospodar čez svoja zemljišča spraviti pustiti.

O tem, je-li potrebno gozdne pridelke čez tuja zemljišča spravljati, razsoja politični okrajni urad. (§. 24. gozd. zak.)

Občinski predstojnik mora tedaj stranke, ki se o tem ne morejo zjediniti, k zgorajšnjemu uradu poslati.

Jednako smejo se drče za les (plazovi) vsake vrste in druge priprave za spravljanje lesa čez javna zemljišča, pota in vode, čez tuja poslopja in skozi sela nadaljevati le s privoljenjem političnega urada, in mora občinski predstojnik dotična dela, dokler se ni to dovolilo, ustaviti.

Mej v §. 24. gozd. zak. navedena zemljišča, čez katera les spravljati mora gospodar dovoliti, spadajo tudi privatna pota. (Razsodba ministerstva za poljedelstvo od 24. aprila 1873, št. 4161.).

Pri določbi pota za spravljanje lesa čez tuja zemljišča (§. 24. gozd. zak.) smejo se v to porabiti že obstoječi transporti n. pr. pot v les. (Razsodba ministerstva za poljedelstvo od 29. decembra 1873, št. 11906.)

Proti razsodbam političnega urada glede spravljanja čez tuja zemljišča sme se rekurirati. Rekurz ima odločilno moč. (Razsodba ministerstva za poljedelstvo od 26. novembra 1870, št. 6561.)

Z občinskim predstojnikom, kateri spravljaje lesa iz občinskega gozda s preziranjem pota, po katerem bi se moral spravljati, zaukaže, mora se ravnati kakor z gozdnim zločincem. (Razsodba notranjega ministerstva od 3. septembra 1870, št. 10460.)

Za slučaj, da §. 24. gozdnega zakona v rabo stopi, mora politični urad tudi začasno odločiti glede odškodnine. (Razsodba upravnega sodišča od 28. februarja 1878, št. 221.)

Na kaj mora srenjski predstojnik glede plavljenja drv paziti?

Vsako plavljenje, naj si bode že eraričnega, srenjskega ali privatnega lesa, potrebuje dovoljenja političnega urada in sicer, če zadeva plavljenje le jeden okraj, dotičnega političnega okrajnega glavarstva, če pa zadeva več okrajev, dotičnega deželnega urada.

Ako se plavljenje za več kot tri leta namerava, pridržano je dovoljenje ministerstvu.

V prošnjah za nova dovoljenja plavljenja ali za obnove že preteklih dovoljenj mora se čas plavljenja, mesto, kjer se začenja in do kam da bode segalo, kakor tudi vrste in množina v to namenjenega lesa kolikor mogoče natanjko popisati.

V prošnjah za dovoljenje sezidanja k plavljenju potrebnih poslopij morata se kraj in namen tega sezidanja navesti in s priloženimi risi in opisi nameravano sezidanje poslopij, njih razmera do cele okolice, kakor tudi do drugih poslopij in naprav stoječih ob vodi, na kateri se bode plavljenje vršilo, razložiti.

Take prošnje spremlja naj občinsko predstojništvo z ulogo, kakoršna je n. pr. naslednja:

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Janez A. kupec z lesom v M.—u, je pri različnih strankah iz njihovih privatnih gozdov in njim za prodajo dovoljenega lesa vsega skupaj 2500 sežnjev nakupil ter namerava ta les na N. potoku, ko bode visokost vode za to ugodna, do shrambe za les v N.—u doplaviti. Podpisano občinsko predstojništvo s tem predloži prošnjo Janeza A.—a in je za nje dovoljenje s pristavkom, da se je Janez A. z ribiči, ki so v potoku N.—u opravičeni, glede odškodnine že pogodil.

N. dne

Srenjski predstojnik:

J. J.

(Prošnja za dovoljenje plavljenja mora srenjsko predstojništvo tudi v tem slučaju pri političnem uradu uložiti, če srenja sama plavljenje lesa namerava.) — — —

Srenjski predstojnik mora po političnem uradu poslane mu prošnje za nova dovoljenja plavljenja in sezidanja za to potrebnih poslopij takoj v srenji razglasiti, ako se mu je to zaukazalo.

Srenjski predstojnik mora dalje na to paziti, da dotični podjetniki po političnem uradu zaukazana jim varnostna zidanja, poslopja in vodne naprave izvršijo in povrnejo prouzročena poškodovanja, kolikor se morejo v to siliti po zakonu.

Občinskim predstojnikom je dalje nalog, da dotičnim predstojnikom pri zopetni zadobitvi odplavljenega lesa pomagajo. (§§. 26 od 43 gozd. zak.)

C. Gozdni požari.

Kake dolžnosti imajo srenje glede gozdnih požarov?

Dolžnosti srenj glede gozdnih požarov nanašajo se 1) na njihovo zabranjenje, 2) na pogasitev nastalih požarov, in 3) na naredbe po ugašenem gozdnem požaru.

I. Zabranjenje gozdnih požarov.

V tem obziru morajo občine zapaljenje ognjev, kakor tudi rabo za požar nevarnih stvari v gozdih in ob kraji gozdov nadzorovati in na to gledati, da se s potrebno previdnostjo postopa.

Vsakdo, kdor v gozdu ali ob kraji gozda zapuščen in neugašen ogenj najde, dolžan je, da ga ugasi.

Ako kdo gozden požar zapazi, mora ga naznaniti prebivalcem najbližjega poslopja, ležečega na oni strani, kamor ga pot pelje. Ti so zavezani, da to najbližjemu srenjskemu predstojniku in gozdnemu posestniku ali njegovemu gozdnemu osebju objavijo.

Preziranja teh naredb morajo se kompetentnemu političnemu ali kazensko-sodnemu uradu naznaniti. (§§. 44 in 45 gozd. zak.)

2. Pogasitev gozdnih požarov.

V pogasitev nastalega gozdnega požara mora občinski predstojnik potrebno število mož s potrebnim gasilnim orodjem kakor cepini, motikami, sekirami, lopatami, lodricami (škafi) itd. skupaj spraviti, ter potem s temi ob enem k požaru oditi, kjer mora tudi sam lastnoročno pomagati.

Pogasitev vodi navzočni najvišji gozdni uradnik, in ako nobenega tacega na mestu ni, srenjski predstojnik, v kojega občini je požar, ali pa njegov namestnik.

Onemu, ki vodi pogasitev, mora se brezpogojno ubogati. Ako več srenj v pogasitev dela, morajo njihovi predstojniki kakor tudi ostali gozdniki red med gasilci vzdržati in na to gledati, da se vse naredbe izvrše. (§§. 46 in 47 gozdnega zak.)

3. Pravila po ugašenem požaru.

Po ugašenem požaru mora se pogorišče dva dni, po potrebi tudi več časa, nadzorovati, ter v ta namen dovolj mož skupaj spraviti.

Poškodovanja na tujem zemljišči vsled gasitve mora oni povrniti, na kojega korist se je gasitev vršila, razven, če se je poškodovani sam pred večjo škodo obvaroval. (§. 49. gozd. zak.)

Občinski (srenjski) predstojniki, ki ta sklic opuste, kakor tudi osebe, ki sklicu občinskega predstojnika brez zadostnega uzroka ne ubogajo, so kaznjivi. (§. 48. gozd. zak.)

D. Škode po mrčesih.

Kake dolžnosti ima občinsko predstojništvo glede zabranitve poškodovanj gozdov po mrčesih?

Ako se taka poškodovanja zapazijo, mora občinski predstojnik političnemu uradu to takoj naznaniti. K objavi takih poškodovanj je vsak gozdni gospodar pod kaznijo zavezan, in vsakdo opravičen.

Občina dolžna je pripomoči pri naredbah, katere je politični urad proti zabranitvi škode po mrčesih zapovedal. Stroške trpeti morajo gozdni gospodarji in sicer v primeri z vrednostjo njihovih dotičnih gozdov. (§§. 50 in 51 gozd. zak.)